

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

vetlen és közvetett munkaráfördítást célszerű figyelembe venni. A mezőgazdaságban a normál óra látszik a legpontosabb és legösszehasonlíthatóbb mérési egységnek. Az elemzési módszereknek megfelelően a szakemberek javasolják az ágazatoknál a mellékterméket főtermékegységre átszámítani.

Értékmutatóként a bruttó termék összehasonlítható áron számított egy munkaórára jutó értékét használják. Az elemzési munkában gyakorlati jelentősége van az egy foglalkoztatottra jutó bruttó termelési érték mutatójának. A munkatermelékenység színvonalának és dinamizmusának elemzésére használható az egységnyi munkaórára jutó végtermék értékmutatója.

A sokoldalú elemzés céljából segédmutatókat lehet alkalmazni, mint például az 1 ha vetésterületre, vagy 1 db állatra jutó élőmunka-ráfördítés munkaórában kifejezve.

A szocialista országok tudósai a következő termékeknek vizsgálták a munkatermelékenység alakulását: búza, kukorica, cukorrépa, napraforgó, repce, dohány, burgonya, zöldségfélék, alma, őszibarack, szőlő, tej, gyapjú és tojás; a súlygyarapodást szarvasmarhánál, sertésnél, juhnál, baromfinál.

Az egységes módszer segítségével végzett elemzés rávilágított arra, hogy az utóbbi években a tudományos-technikai haladás gyors üteme, a mezőgazdasági termelés koncentrációja és specializációja, a tudomány és technika eredményeinek a gyakorlatba történő bevezése következtében a szocialista országokban jelentősen megnőtt a munkatermelékenység. A vizsgálatba vont KGST-tagországok többségénél a növekedés üteme a növénytermelésnél a gabona- és cukorrépatermelésben, az állattenyésztésnél pedig a tojás- és tejtermelésben volt a legmagasabb.

Stauder Márta

A SZOVJETUNIO MEZŐGAZDASÁGÁNAK FŐBB EREDMÉNYEI¹

A Szovjetunió mezőgazdasága óriási fejlődésen ment keresztül a szocializmus építésének hat évtizede alatt. Különösen nagy jelentőségű ez a fejlődés, ha figyelembe vesszük, hogy a forradalom előtt a mezőgazdaság helyzete, felszereltsége és a falu társadalmi-szociális körülményei rendkívül elmaradtak voltak.

A fiatal szovjet állam első — a mezőgazdaságot érintő — intézkedése a lenini szövetkezeti terv megvalósítására és a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisának megteremtésére irányult. A

szovjet traktorgyártás 1923—1924-ben kezdődött, amikor mindössze 13 traktort gyártottak. Az első ötéves terv végére azonban már 154 ezer traktor dolgozott a kolhozok és szovhozok földjein, ebből 94 ezer hazai gyárakban készült. Emellett gyors ütemben nőtt az egyéb mezőgazdasági gépek száma, a fejlődés következményeképpen a rendelkezésre álló összes gépi energia az 1916. évi 0,2 millió LE-ről 1940-ig 36,9 millió LE-re, 1975-ig pedig 454,9 LE-re nőtt.

A második világháború nagymértékben visszavetette a szovjet mezőgazdaság fejlődését. A terméskiesés mellett elpusztult az állatállomány és a megtermelt termékmennyiség jelentős része; megsemmisült, illetve más célra került felhasználásra a mezőgazdasági gépparknak több mint egyharmada. A párt helyes agrárpolitikája, valamint a kolhozok és szovhozok dolgozóinak megfeszített munkája eredményeként

¹ Összeállítva a Voproszű Ekonomiki 1977. 7. és az Ekonomika Szel'szkogo Hozajszta 1977. 1. számában megjelent — *Nurjev*; Az SZKP agrárpolitikája, valamint A mezőgazdaság műszaki átszervezése c. szerkesztőségi — cikkek alapján.

azonban elérték, hogy a mezőgazdasági termelés 1950-ben már valamennyi fontosabb mutatót tekintve meghaladta az 1940. évi színvonalat.

A gép- és traktorpark fejlesztése és állandó tökéletesítése mellett a mezőgazdasági termelés fejlesztésének fontos eszköze a földterületek meliorációja és lecsapolása. 1970 és 1975 között több mint 4 millió hektárral nőtt az öntözhető földterület nagysága. A mezőgazdaság szolgálatában állnak a rendkívül nagy kapacitású speciális meliorációs gépek és gépsorok, amelyek egész országgrészeket tesznek öntözhetővé és termővé. A meliorációhoz nagy-szabású folyam- és vízszabályozási munkák kapcsolódnak, melyek során a szibériai folyók vizének közép-ázsiai és Volga-vidéki területekre való átvezetését is tervezik. A melioráció rendkívüli jelentőségét mutatja, hogy a tizedik ötéves tervben a költségvetés 40,6 milliárd rubelt irányzott elő a meliorációs munkákra.

Hasonlóképpen nagy szerepet játszik a mezőgazdaság fejlesztésében a vegyipari bázis fejlesztése, a műtrágyákkal és növényvédő szerekkel való egyre tökéletesebb ellátottság megteremtése.

A mezőgazdaság további gyors fejlesztésében egyre nagyobb feladatokat kap a tudomány. Jelenleg az egész országot behálózzák a tudományos kutatóintézetek és kísérleti állomások, amelyek az új, bő termőképességű növényfajták és hibridek, illetve nagy hozamú állatfajták nemesítésével nagymértékben hozzájárulnak a mezőgazdasági termelés hatékonyságának növeléséhez.

A tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásához és az iparszerű mezőgazdasági termelés bevezetéséhez a mezőgazdaságnak magas képzettségű szakemberekre van szüksége. A Szovjetunióban a mezőgazdaságban foglalkoztatottak közel 60%-a rendelkezik közép- vagy felsőfokú végzettséggel. Több mint 4 millió gépész szakember

dolgozik a mezőgazdaságban. Csaknem valamennyi kolhoznak és szovhoz-nak van agronómusa, állattenyésztője és szakmérnöke.

A mezőgazdasági termelés magas színvona egyre inkább előtérbe állítja a közgazdasági-szervezési kérdések megoldását. Nagy jelentőségű a vállalatok közötti kooperáció, az ipari és mezőgazdasági üzemek új típusú kapcsolatainak a kifejlesztése, az iparszerű alapokon működő, komplex módon gépésített állattartó telepek kialakítása.

Az előirányzatok szerint 1977-ben 32,7 milliárd rubelt fordítanak a mezőgazdaság fejlesztésére. 6 milliárd rubel jut a meliorációs munkálatokra, 1,2 milliárd pedig az iparszerű baromfi-telepek létesítésére.

Különleges figyelmet fordítanak a mezőgazdasági géppark fejlesztésére. A traktorok száma 1977-ben eléri a 2,49 milliót, a gabonakombájnoké a 723 ezret, a mezőgazdasági teherautóké pedig az 1,9 milliót. Emellett növekszik a nagy kapacitású traktorok részaránya, továbbá nagy súlyt helyeznek a traktorok minőségének és precizitásának javítására.

A tervek szerint ez évben 77,8 millió tonna műtrágyát állítanak elő a szovjet gyárakban, azaz 2,4 millió tonnával többet mint 1976-ban. Nem kevésbé fontos a mezőgazdaság növényvédő szerekkel való ellátása sem, ezért ezen termékek termelését is erőteljesen növelik.

Külön meg kell még említeni a takarmánybázis fejlesztésére tett intézkedéseket, amelyek szerint a mezőgazdaság 1977-ben 424,3 millió tonna takarmányegységet, azaz 10,3%-kal többet kap mint az előző évben. Az iparszerű állattenyésztés követelményeinek megfelelően különös gonddal fejlesztik a magas fehérjetartalmú takarmányok (vitaminkiegészítők, hal- és húsliszt, mikrobiológiai fehérjetakarmányok) termelését.

Tóth Endre

Iparszerű

Tekintés
lés jelent
oldásában
gokban,
években
vetésteri

Bulgári
1972-höz
szerezése
átlag a 9
kedett. El
jatermelé
ciójával é
módszer
A szójate
zásánál a
szerét all
hajlati v
ellátottsá

A kuta

¹ Goranov
teljes terjed
Szemle 1977

Várna
Veliko Tir
Vidin
Vraca
Loves
Mihajlovgr
Pleven
Razgrad
Ruszo
Szilisztra
Trigoviste
Sumen
Egyéb me

Iparszerű szójatermelés¹

Tekintettel arra, hogy a szójatermelés jelentősége a fehérjeprobléma megoldásában igen nagy, a KGST-országokban, így Bulgáriában is az utóbbi években jelentősen növekedett a szója vetésterülete és termésátlaga.

Bulgáriában a szója vetésterülete 1972-höz képest 1976-ban közel négyszeresére nőtt, egyidejűleg a termésátlag a 9,4 q/ha-ról 21,8 q/ha-ra emelkedett. Ezeket az eredményeket a szójatermelés szakosításával és koncentrációjával érték el, az iparszerű termelési módszer kidolgozásának segítségével. A szójatermelési technológia kidolgozásánál a komplex megközelítés módszerét alkalmazták, a természeti, éghajlati viszonyok, az anyagi-műszaki ellátottság figyelembevételével.

A kutatói és termesztői munka ered-

ményeképpen az ország éghajlati és talajadottságainak megfelelő fajták honosodtak meg, bevezették az iparszerű termelési technológiát és nagy teljesítményű vető- és betakarítógépeket állítottak munkába.

A szerző cikkében részletesen tárgyalja azokat a termelési és agrotechnikai követelményeket, amelyek az iparszerű szójatermelés technológiai alapját képezik.

A szója iparszerű termelése technológiája bevezetésének eredményeit az 1. táblázat mutatja be.

A terméseredmények adatai szerint az iparszerű termelési technológiával minden gazdaságban jelentős termelési eredményeket lehet elérni ott, ahol a technológiai fegyelmet betartják. A technológiai fegyelem betartása teszi lehetővé a termelési tényezők és a fajta biológiai adottságainak optimális kihasználását, amely a szójatermelés gyors növekedéséhez és a termelési költségek csökkentéséhez vezet.

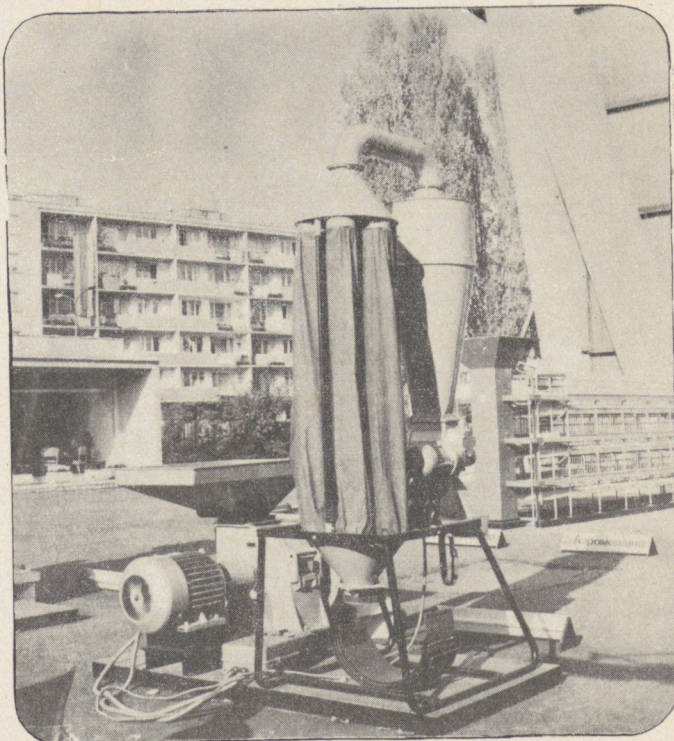
¹ Goranov, H. (Bulgária) cikke nyomán, amely teljes terjedelemben a Nemzetközi Mezőgazdasági Szemle 1977/4. számában jelent meg.

BULGÁRIÁBAN A SZÓJA TERMÉSHOZAMÁNAK ALAKULÁSA

1. táblázat

Megye	Az iparszerű technológia			
	bevezetés előtt, 1972-ben		bevezetés után, 1975-ben	
	vetésterület, ha	termés, q/ha	vetésterület, ha	termés, q/ha
Várna	615,0	9,1	2 530,0	17,9
Veliko Tírnovo	1 959,0	10,4	5 945,6	32,3
Vidin	1 414,2	5,9	3 304,3	19,0
Vraca	284,6	6,9	2 050,8	19,2
Loves	98,0	1,8	899,3	20,3
Mihajlovgrad	1 102,1	5,3	2 153,6	13,3
Pleven	2 463,7	6,3	2 004,5	20,4
Razgrad	945,2	20,5	4 552,5	21,4
Ruszo	1 261,1	13,3	4 245,1	23,5
Sziliszttra	613,1	13,1	2 203,0	2,6
Trigoviste	760,0	11,3	1 952,2	22,3
Sumen	1 389,9	8,1	1 847,0	14,6
Egyéb megyék	609,4	6,6	4 533,7	18,6
Összesen	13 551,1	9,4	36 260,9	21,8

FCS-1-2500 TAKARMÁNYAPRÍTÓ

A műszakilag teljesen biztonságos, és a levegőt porral nem szennyező FCS-1-2500-as takarmányaprító valamennyi takarmányféle felaprítására alkalmas. Eredményesen alkalmazható a takarmánykonyhákban és egyes üzemekben.

A gép teljesítménye:

abraktakarmány /kukorica, árpa stb./ esetén
óránként 1500 – 2500 kg

szálas takarmány /szalma, szár stb./ esetén óránként 4000 kg

A gép kiszolgálásához 1 munkás szükséges.

A meghajtás 22 kW-os teljesítményű villanymotorral történik.

EXPORTÁLÓ: AZ

Agromachinaimpex

GTP Bulgária, Szófia, Ul. Akszakova 5. Telefon: 88-53-25. Telex: 022 563.

Kérjük, forduljon részletes információért a Bolgár Népköztársaság magyarországi kereskedelmi kirendeltségéhez: Budapest V., Március 15-e tér 1. Telefon: 188-379.

KGST-országok együttműködése a mezőgazdaság területén¹

A KGST Mezőgazdasági Állandó Bizottsága ez év elején megvonta a 20 éves együttműködés mérlegét. A jubileumi ülés keretében elemezték az elévzett munka hatékonyságát az együttműködés e fontos területén.

A KGST Mezőgazdasági Állandó Bizottságának feladata az elkövetkezendő időszakban, hogy bővítse a mező- és erdőgazdaság területén a gazdasági, műszaki-tudományos kapcsolatokat, mélyítse a nemzetközi munkamegosztást, maximális mértékben tegye lehetővé

a KGST-országok egyre növekvő élelmiszer- és nyersanyag-szükségletének kielégítését.

A KGST komplex programja alapján a bizottság kidolgozta a tagországok mezőgazdasági termékek, termények iránti szükségletének várható alakulását 1985-ig. Ennek alapján határozták meg az egyes országok takarmány-felhérje-szükségletének; a növénytermelés és állattenyésztés gépesítése, villamosítása és automatizálása fejlesztésének, valamint a mezőgazdasági tudományok fejlesztésének prognózisait 1990-ig, illetve 2000-ig. E munkák során vizsgálták a szocialista nemzetközi munkamegosztás és a termelés további, a tagországokon belüli szakosítás lehetőségeit.

¹ Az Aussenwirtschaft (Berlin) cikke nyomán megjelent a Világ Mezőgazdasága 1977. 29–30. számában.

E SZÁM SZERZŐI:

Ács Ervin főelőadó, Országos Tervhivatal (Budapest) — Béres Ferenc, tudományos munkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Bíró Ferenc dr., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, elnökhelyettes, Országos Tervhivatal (Bp.) — Éliás András dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, tudományos főosztályvezető, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Héger József, az MSZMP MÉM Bizottságának titkára (Bp.) — Kaljaszkina, T., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, Összszövetségi Agrárgazdasági Kutató Intézet (Moszkva) — Kubas, Pavol dr., vezérigazgató, Mezőgazdasági és Élelmezéssügyi Irányítás-összerűsítő Vállalat (Pozsony) — S. Leölkes Lajos dr., csoportvezető, MÉM Információs Központ (Bp.) — Márton János dr., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, igazgató, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Masenkov, V., a közgazdasági tudományok doktora, Összszövetségi Agrárgazdasági Kutató Intézet (Moszkva) — Rexhauser, Rainer dr., tudományos főmunkatárs, Friedrich Schiller Egyetem (Jéna) — Rjutov, L., a közgazdasági tudományok kandidátusa, Összszövetségi Agrárgazdasági Kutató Intézet (Moszkva) — Stauder Márta, főelőadó, MÉM Statisztikai és Gazdaságelemző Központ (Bp.) — Szalai György dr., igazgató, Gödöllői Agrártudományi Egyetem Kutatóintézete (Kompolt) — Tóth Endre, főelőadó, Mezőgazdasági és Élelmezéssügyi Minisztérium (Bp.).

A borító fotóit Hajba Nándor készítette

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Хегер Й.</i> : Празднуя Октябрь 1917 года	1
<i>Элиаш А.</i> : Наибольшим потребительским рынком продукции нашего сельского хозяйства и пищевой промышленности является Советский Союз	7
<i>Биро Ф.</i> : Размышления о целевой программе сотрудничества на далекую перспективу в области производства основных продовольственных продуктов	17
<i>Машенков В.—Рютов Л.—Каляскина Т.</i> : Повышение производительности общественного труда в сельском хозяйстве Советского Союза	27
<i>Кубаш П.</i> : Автоматизированная система управления в сельскохозяйственных предприятиях Словацкой Социалистической Республики	39

ИЗ ПРАКТИКИ ВЕДЕНИЯ ХОЗЯЙСТВА

<i>Рексхаузер Р.</i> : Проблема использования специальной подготовки в крупных сельскохозяйственных предприятиях ГДР	45
--	----

ОБЗОР

Я был стипендиатом в Советском Союзе (<i>Салаи Д.</i>)	53
Оценка приусадебных и подсобных хозяйств в Советском Союзе (<i>Береи Ф.</i>)	56

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

О первом финноско-польско-венгерском аграрноэкономическом семинаре (<i>Мартон Я.</i>)	61
---	----

ЗАРУБЕЖОМ

Результаты и перспективы советского сельского хозяйства (<i>Ш. Лелкеш Л.</i>)	63
---	----

ИЗБРАННОЕ

Академик Федоренко пятилетним плане эффективности и качества (<i>Г. Ж.</i>)	67
---	----

СПЕЦИАЛЬНАЯ ЛИТЕРАТУРА

Héger,
Éliás,
wi
Biró,
ar
Maseni
Ar
Kubas,
U

PRAK

Rexha
lic

RUND

Ich wa
Bewert

WISSI

Das er

UMSC

Ergebr
(S

BEITI

Akade
(G

FACH

INHALT

1	<i>Héger, J.</i> : Gedenkung anlässlich Oktober 1917	1
7	<i>Éliás, A.</i> : Die Sowjetunion als grösster Absatzmarkt der ungarischen Landwirtschafts- und Nahrungsmittelprodukte	7
17	<i>Biró, F.</i> : Gedanken über die langfristigen Zielprogramme der Zusammenarbeit bei der Produktion von primären Nahrungsmitteln	17
27	<i>Masenkova, V.—Rjutov, L.—Kaljaszkina, T.</i> : Steigerung der gesellschaftlichen Arbeitsproduktivität in der Landwirtschaft der Sowjetunion	27
39	<i>Kubas, P.</i> : Das automatisierte Leitungssystem in den landwirtschaftlichen Unternehmen der Sozialistischen Republik Slowakien	39

PRAKTISCHE WIRTSCHAFTSFÜHRUNG

45	<i>Rechhauser, R.</i> : Ausnutzungsprobleme der Qualifikation in den landwirtschaftlichen Grossbetrieben der DDR	45
----	--	----

RUNDSCHAU

53	Ich war Stipendist in der Sowjetunion (<i>Szalai, Gy.</i>)	53
56	Bewertung der Haus- und Aushilfsbetriebe in der Sowjetunion (<i>Béres, F.</i>)	56

WISSENSCHAFTLICHES LEBEN

61	Das erste finnisch-polnisch-ungarisches Seminar (<i>Márton, J.</i>)	61
----	---	----

UMSCHAU

63	Ergebnisse und Perspektiven der Landwirtschaft in der Sowjetunion (<i>S. Leölkes, L.</i>)	63
----	---	----

BEITRAG

67	Akademiker Fedorenko über den Fünfjahrplan der Wirksamkeit und der Qualität (<i>G. Zs.</i>)	67
----	---	----

FACHLITERATUR

CONTENTS

<i>Héger, J.</i> : In remembrance of October of the 1917	1
<i>Éliás, A.</i> : The Soviet Union as the greatest buyer's market for the products of our agriculture and food industry	7
<i>Bíró, F.</i> : Suggestions about the long-range purpose-programme of co-operation in the production of basic foods	17
<i>Masenkova, V.—Rjutov, L.—Kaljaszkina, T.</i> : Increasing the social labour-productivity in the agriculture of the USSR	27
<i>Kubas, P.</i> : The automated control system at the agricultural enterprises of the Slovakian Socialist Republic	39

ON THE PRACTICE OF FARMING

<i>Rexhauser, R.</i> : The problem of the utilization of qualifications in the large-scale farms of the GDR	45
---	----

REVIEW

I was a scholarship-holder in the USSR (<i>Szalai, Gy.</i>)	53
The estimation of household and auxiliary farming in the USSR (<i>Béres, F.</i>)	56

SCIENTIFIC LIFE

About the first Finnish-Polish-Hungarian agricultural economic seminary (<i>Márton, J.</i>)	61
---	----

LOOK AT THE WORLD

Results and perspectives of the Soviet agriculture (<i>S. Leölkes, L.</i>)	63
--	----

SELECTIONS

The academician Fedorenko about the five-year plan of the efficiency and quality (<i>G. Zs.</i>)	67
--	----

LITERATURE

Mezőgazdasági üzemszervezési és agrárközgazdasági folyóirat

Журнал экономики и организации сельского хозяйства

Zeitschrift für landwirtschaftliche Betriebsorganisation und Agrarökonomie

Journal for farm economics and management

Revue d'économie rurale et d'organisation des entreprises agraires

Alapította Erdei Ferenc

Szerkesztő bizottság:

**Romány Pál (elnök), Bereczki Lajos, Bíró Ferenc, Dobos Károly,
Kádár Béla, Kiss Albert, Klenczner András, Major Lajos,
Nagy Gyula, Simka István, Técsi János, Tóth Jenő**

Szerkesztőség:

**Csete László (felelős szerkesztő), Enese László, Görgényi Pálné,
Márton János, Pálovics Béláné, Szemes Lajosné, Tóth Mihály**

Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, 1860 Budapest V., Kossuth Lajos tér 11.

Telefon: 113-000, 322-300, 19-56-os mellék

FELELŐS KIADÓ: a Hírlapkiadó Vállalat igazgatója

1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Telefon: 343-100, 142-220

Megjelenik havonta, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium folyóirataként,
a Magyar Agrártudományi Egyesület közreműködésével

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél,
a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, Budapest V., József
nádor tér 1., postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint
átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámára.

Előfizetési díj: egész évre 180,— Ft, fél évre 90,— Ft

HU ISSN 0046—5518

Készült az Egyetemi Nyomda fennállásának 400. évében

77.1893 Egyetemi Nyomda, Budapest. Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

INDEX: 25341

Ára: 15,— Ft

gazdálkodás